

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/35/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117209476
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8117209476.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne N. X., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v U. č. XX, právne zastúpenej RIEDL advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Prešove na ulici Slovenskej č. 46, IČO: 54359490, proti žalovanému Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom v Bratislave na Mlynských Nivách č. 1, IČO: 31320155 právne zastúpenému ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o., so sídlom v Bratislave na ulici Kýčerského č. 7, IČO: 36857513 o určenie neexistencie záložného práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, zo dňa 21.09.2018, č.k. 12C/11/2017-110 takto

rozhodol:

Mení rozsudok a určuje, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese E., obci U., kat. úz. U., zapísané na LV č. XXX ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu súpisné číslo XX v podiele 1/1, podiel XXXX/XXXXX na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súpisné číslo XX postaveného na pozemku s parcelným číslom XX/X- zastavané plochy a nádvoría o výmere 2394 m² zapísané na LV č. XX, nie sú zaťažené záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z XXXXXX-XX zo dňa 17.06.2010 uzavretou medzi žalovaným a žalobkyňou.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaný má vo vzťahu k žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov dňa 30.04.2014 sa žalobkyňa a D. J. domáhali uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. Súčasťou žaloby bol i návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorému vyhovené bolo a dňa 30.05.2014 nariadené predbežné opatrenie ukladajúce žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou.

3. Pokiaľ ide o vec samú, Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 05.02.2016 č.k. 20C 182/2014 - 173 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 29.09.2016 č.k. 7Co 55/2016 - 211 žalobu zamietol.

4. Žalovaný začal výkon záložného práva už 23.10.2013, teda v čase keď nebola pohľadávka premlčaná. Premlčanie pohľadávky mohlo najskôr nastať dňa 25.08.2014, keďže k vyhláseniu splatnosti úveru došlo k 25.08.2011. Žalovaný vo výkone záložného práva pokračovať nemohol z dôvodu nariadeného predbežného opatrenia uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 30.05.2014 č.k. 20C/182/2014-14

až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, teda do 29.11.2016 a následne v ňom pokračoval. Samotná žalobkyňa začatie výkonu záložného práva dňa 23.10.2013 nespochybnila, naopak sama vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/182/2014 uviedla, že listom zo dňa 23.10.2013 žalovaný oznámil začatie realizácie záložného práva.

5. Vo veci sa poukázalo na aplikovateľnú právnu vetu uvedenú v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 18.01.2006 sp. zn. 21Cdo 2048/2004, ktorý uviedol, že premlčacia doba záložného práva je trojročná a beží odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvýkrát, t.j. odo dňa, keď vzniklo právo na uspokojenie zaistenej pohľadávky zo zálohu. Podľa ustanovenia § 100 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka sa záložné právo nepremičuje skôr ako zaistená pohľadávka.

6. Keďže k uplatneniu uspokojenia zaistenej pohľadávky zo zálohu došlo oznámením o výkone záložného práva dňa 23.10.2013, teda skôr ako uplynula trojročná premlčacia doba, počítaná odo dňa zosplatnenia úveru 25.08.2011, súd prvej inštancie mal za to, že námietka premlčania zo strany žalobkyne nebola dôvodná. Navyše veriteľovi bolo bránené riadne vykonávanie záložného práva, a to jednak predbežným opatrením nariadeným vo veci 20C 182/2014 Okresného súdu Prešov, ako aj neodkladným opatrením vydaným v tejto veci dňa 30.05.2017.

7. Nakoľko k premlčaniu záložného práva nedošlo, súd prvej inštancie žalobu zamietol.

8. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 a ods. 2 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok zmeniť tak, aby jej žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Ako dôvod uviedla, že na to, aby mohol dražobník konať, je potrebné, aby bola medzi bankou a ním uzavretá zmluva o vykonaní dražby. Je potom logické, že výkon záložného práva mimosúdne prostredníctvom dražobníka nie je uplatnením práva na príslušnom orgáne. Mnohokrát, ako to vyplýva z praxe, v čase začatia výkonu záložného práva prostredníctvom dražobníka, tento ešte nemal zmluvu o vykonaní dražby so záložným veriteľom uzavretú. Nevedno, či je tento vzťah založený na dôvere, alebo nejakej rámcovej zmluve. Každopádne dražbu je možné vykonať len na základe písomnej zmluvy o vykonaní dražby a v tomto konaní zo strany žalovaného nebolo preukázané, aby zmluva o vykonaní dražby uzavretá bola.

10. V žalobe žalobkyňa vzniesla námietku premlčania tak celej pohľadávky, ako aj záložného práva. Aj v prípade, že by súd právne odôvodnene dospel k záveru, že záložné právo premlčané nie je, aký osud by toto záložné právo čakal v súvislosti s tým, že samotná peňažná pohľadávka vyplývajúca z úverovej zmluvy premlčaná je. Na plynutie tejto premlčacej doby ani teoreticky nemôže mať žiaden vplyv začatie výkonu záložného práva. Jediným a rozhodujúcim kritériom možnosti uvažovať o spočívaní plynutia premlčacej doby, je splnenie predpokladov daných ustanovením § 112 Občianskeho zákonníka. Výkon záložného práva je neoddeliteľne naviazaný na existenciu peňažnej pohľadávky, pričom vznesenie námietky premlčania nároku znamená nevyhnutnosť tohto nároku. Ak je tomu tak, v súdnom konaní nemôže byť tento inštitút obídenný vymožením formou speňazenia založenej nehnuteľnosti. Žalovaný mal k dispozícii legálny prostriedok ako plynutie premlčacej doby prerušiť, ale nevyužil ho, hoci o tom vedel a mohol konať bez ohľadu na nariadené neodkladné (predbežné) opatrenie.

11. Krajský súd v Prešove vo veci už raz rozhodol keď rozsudkom zo dňa 25.03.2019 č.k. 7Co/171/2018-153 zmenil rozsudok a určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese E., v obci U., kat. úz. U., zapísané na LV č. XXX ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu súpisné č. XX v podiele 1/1 podiel XXXX/XXXXX na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súpisné č. XX postaveného na pozemku s parcelným číslom XX/X- zastavané plochy a nádvoria o výmere 2394 m² zapísané na LV č. XX nie sú zaťažené záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z XXXXXX-XX zo dňa 17.06.2010 uzatvorenou medzi žalovaným a žalobkyňou. Žalobkyňa priznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

12. V dôsledku dovolania zo strany žalovaného Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 28.04.2022 č.k. 6Cdo/130/2019-204 zrušil rozsudok Krajského súdu v E.e z 25.03.2019 sp. zn. 7Co/171/2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Dovolací súd skonštatoval, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, keď odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s relevantnými ustanoveniami § 151j ods. 2 a § 151md Občianskeho zákonníka (poznámka taxatívny výpočet spôsobov zániku záložného práva nepochybne neobsahujúci ako dôvod premlčanie), najmä nevysvetlil rozdiel medzi preklúziou a premlčaním. Keďže odvolací súd neskúmal vec z právne významných hľadísk, porušil základné právo žalovaného na spravodlivý súdny proces, čím došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Po zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu prechádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobkyne je opodstatnené.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav avšak zo zistených skutočností vo vzťahu k premlčaniu nebol vyvodенý správny právny záver.

16. Inštitút premlčania je právne upravený v ust. § 100 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ust. § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka. Nepremičujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá.

17. Premlčanie je definované ako uplynutie času ustanoveného zákonom na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, aby sa právo bolo vykonalo v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdному uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie námietky premlčania znamená, že súd nemôže premlčané právo priznať. Ani uplatnením námietky premlčania právo nezaniká a preto povinný subjekt môže aj po uplynutí premlčacej lehoty a po vznesení námietky premlčania dobrovoľne svoj dlh splniť. Premlčanie možno považovať za všeobecný občianskoprávny inštitút, ktorý sa uplatňuje pri všetkých subjektívnych občianskych právach okrem tých, ktoré sa buď nepremičujú vôbec (§100 ods.2 a 3 Občianskeho zákonníka), alebo ktoré sa preklujú v prípadoch výslovne ustanovených v zákone (§ 583 Občianskeho zákonníka), alebo ktoré zanikajú uplynutím doby (§ 578 Občianskeho zákonníka). Bez právneho záujmu na výsledku konania by totiž išlo len o akademické rozhodovanie, takže činnosť justičných orgánov by tým strácala akýkoľvek zmysel.

18. Funkciou premlčania je uľahčiť obranu povinného subjektu proti právam, ktoré trvali dlho, a preto často možno predpokladať, že už zanikli. Keby povinný subjekt nemal námietku premlčania, musel by sa brániť námietkou, že právo zaniklo určitým spôsobom (napr. splnením, započítaním alebo inak). Dokazovanie tejto skutočnosti po dlhšom čase by mohlo viesť k značným alebo neprekonateľným ťažkostiam práve preto, lebo právo trvalo dlho. Námietka premlčania rieši takéto situácie v súlade s požiadavkami istoty právnych vzťahov a ochrany povinného subjektu, povinnosť ktorého pravdepodobne zanikla. Niekedy sa týmto spôsobom zmari právo oprávneného subjektu, ale aj pre tento prípad môže byť ospravedlnením to, že mal dosť času, aby sa o vykonanie svojho práva staral a aby ho uplatnil.

19. Podstata premlčania spočíva v priebehu dvoch štádií jeho uplynutia, ktoré treba od seba dôsledne odlišovať. Pre prvé štádium je charakteristické to, že uplynula zákonom ustanovená doba, teda premlčacia doba, a to bez toho, že by bol oprávnený subjekt svoje právo vykonal, hoci tak urobiť mal a mohol. V tomto štádiu však veriteľovi jeho premlčané právo zostáva naďalej zachované a aj dlžníkovi zostáva povinnosť splniť svoj dlh. Konkrétnym právnym účinkom premlčania však je, že dlžníkovi vzniklo oprávnenie vzniesť námietku (dovolať sa) premlčania a tým spôsobiť zánik veriteľovej možnosti domôcť sa s úspechom na súde premlčaného práva alebo spôsobiť zánik nároku. A ak povinný subjekt toto oprávnenie využije a uplatní námietku premlčania pred príslušným súdom (napr. žalobou, vzájomnou žalobou, kompezačnou námietkou a pod.), nastáva druhé štádium. Námietku premlčania môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci.

20. Vznesenie námietky premlčania po márnom uplynutí premlčacej doby má významné právne dôsledky. Súd oprávnenej osobe (veriteľovi) premlčané subjektívne občianske právo (nárok) nemôže priznať, lebo vznesením námietky premlčania dlžníkom došlo k zániku nároku. V dôsledku toho súdu,

ktorý zistí, že vznesenie námietky premlčania je odôvodnené, neostáva nič iné, než žalobu veriteľa, ktorou sa tohto premlčaného práva domáha, zamietnuť. Uplatnením námietky premlčania na súde (nie mimo súdu len listom a pod.) prestáva byť subjektívne právo vynútiteľné. Ak by veriteľ po právoplatnom súdnom rozhodnutí, ktorým bola jeho žaloba zamietnutá z dôvodu, že dlžník odôvodnenie vzniesol námietku premlčania, podal neskôr v tej istej veci novú žalobu, súd by musel konanie zastaviť z dôvodu právoplatne rozhodnutej veci. Samo subjektívne občianske právo veriteľa však ani po zamietavom právoplatnom rozhodnutí súdu nezaniká, ale trvá ďalej, aj keď je oslabené o nárok, t.j. o vynútiteľnosť prostredníctvom štátneho autoritatívneho orgánu- súdu. Hovoríme mu tzv. naturálne právo, ktorému zodpovedá naturálny dlh- záväzok. Preto ak dlžník splní veriteľovi predmet plnenia dobrovoľne aj napriek zamietavému právoplatnému súdnomu rozhodnutiu, splnil mu dôvodne to, čo bol povinný na dlh plniť bez ohľadu na to, či o premlčaní vedel, alebo nevedel.

21. Čo sa týka preklúzie táto je upravená v ustanovení § 583 Občianskeho zákonníka. V zmysle ustanovenia § 583 tohto právneho predpisu k zániku práva preto, že nebolo uplatnené v určenom čase, dochádza len v prípadoch uvedených v zákone. Na zánik súd prihliadne, aj keď to dlžník nenamietne.

22. Zánik práva v zmysle tohto ustanovenia je zákonným dôsledkom neuplatnenia práva v čase ustanovenom zákonom. Ide o prepadnú resp. prekluzívnu dobu. Pre prepadnú dobu je charakteristické, že ich uplynutím nastane zánik subjektívneho práva a súd na to prihliada aj bez návrhu. Rozdiel medzi preklúziou a premlčaním práva spočíva v tom, že právo, ktoré zaniklo v dôsledku preklúzie, nemožno priznať a ak niekto splnil prekludovaný dlh, má právo žiadať jeho vydanie ako bezdôvodné obohatenie (§ 451 Občianskeho zákonníka), pretože išlo o plnenie bez právneho dôvodu. Naproti tomu právo, ktoré sa premlčalo, súd môže priznať, ak dlžník nevzniesol námietku premlčania.

23. Čo sa týka spôsobov zániku záložného práva, tieto sú upravené v ustanovení § 151 md Občianskeho zákonníka. Podľa ods. 1 tohto ustanovenia záložné právo zaniká a) zánikom zabezpečenej pohľadávky, b) zánikom všetkých vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, na ktoré sa záložné právo vzťahuje, c) ak sa záložný veriteľ vzdá záložného práva, d) uplynutím času, na ktorý bolo záložné právo zriadené, e) vrátením vecí záložcovi, ak záložné právo vzniklo odovzdaním vecí, f) ak záložca previedol záloh v bežnom obchodnom styku v rámci výkonu predmetu podnikania alebo ak bol v čase prevodu alebo prechodu zálohu nadobúdateľ zálohu pri vynaložení náležitej starostlivosti dobromyseľný, že nadobúda záloh nezaťažený záložným právom, g) ak záložca sa previedol záloh a zmluva o zriadení záložného práva určuje, že záložca sa môže záloh alebo časť zálohu previesť bez zaťaženia záložným právom, f) iným spôsobom dohodnutým v zmluve o zriadení záložného práva alebo vyplývajúcim z osobitného predpisu, i) ak sa vykonalo bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa.

24. V prejednávanej veci k zániku záložného práva nedošlo ani jedným zo spôsobov uvedených v ustanovení § 151 md ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné len dodať, že žalobkyňa svoju žalobu neopierala o zánik záložného práva ale len o premlčanie pohľadávky zabezpečenej záložným právom a o premlčanie samotného záložného práva.

25. Občiansky zákonník v ustanovení § 151j ods. 2 rieši otázku premlčania pohľadávky, ktorá je zabezpečená záložným právom. Posilnenie postavenia záložného veriteľa sa prejavuje aj v tom, že má právo uspokojiť sa za zálohu aj vtedy, ak je zabezpečovaná pohľadávka už premlčaná. Záložné právo teda platí aj potom, keď dôjde k premlčaniu pohľadávky, ktorá je zabezpečovaná. Premlčanie nespôsobuje zánik pohľadávky.

26. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Dokonca sa musí od neho odchyliť v prípade ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (článok 152 ods. 4 Ústavy). Samozrejme i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o

ktorého jednoznačnosti niet pochybností, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle článku 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie článku 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07). Ústavné konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 331/2019).

27. V zmysle vyššie uvedeného ustanovenie § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je možné vykladať tak, aby sa vzťahovalo na akékoľvek premlčané pohľadávky, teda aj na tie, vo vzťahu ku ktorým bola úspešne vznesená námietka premlčania. Vznesením námietky premlčania a dovolaním sa premlčania záložného práva zo strany žalobkyne stráca žalovaný ako záložný veriteľ možnosť domáhať sa uspokojenia zo zálohu, pretože jeho založené právo je premlčané. Záložné právo po vznesení námietky premlčania zostáva v podobe naturálnej obligácie, jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože je nerealizovateľné a možno sa úspešne domáhať učenia, že záložné právo k zálohu neexistuje a na základe takéhoto rozhodnutia súdu je potom možné dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa. K takému záveru dospel aj Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku zo dňa 21.12.2010 vo veci sp. zn. 21Cdo/2185/2009, v ktorom uviedol, že ak sa záložca dôvodne dovolal premlčania záložného práva, je nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej ani v budúcnosti byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Záložné právo v podobe naturálnej obligácie, ktoré je nevykonateľné z dôvodu vznesenia námietky premlčania a dovolania sa premlčania, teda nemá zmysel a nemôže slúžiť potrebám praktického života, preto je potrebné určiť, že záložné právo neexistuje, keďže je nevykonateľné.

28. Záložné právo je vecným právom k cudzej veci, ktoré slúži na zabezpečenie a uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa prostredníctvom výkonu záložného práva. Ide o právo podliehajúce premlčaniu, pretože nejde o majetkové právo, ktoré by bolo z možnosti premlčania vylúčené. Záložné právo sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe, ktorá je podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka troročná, pričom lehota začína plynúť od momentu, kedy sa mohlo záložné právo vykonať po prvý krát. Vo vzťahu k zabezpečenej pohľadávke má záložné právo akcesorickú povahu a nepremlí sa skôr ako zabezpečená pohľadávka. Je to v dôsledku vzájomnej previazanosti právneho vzťahu založeného zmluvou záložnou a zmluvou, na základe ktorej vznikla zabezpečená pohľadávka. Z uvedeného dôvodu bolo preto potrebné skúmať najskôr, či došlo k premlčaniu hlavného záväzku.

29. V prejednávanej veci žalobkyňa dňa 17.06.2010 uzatvorila so žalovaným zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorou bola zabezpečená pohľadávka z úveru poskytnutého žalovaným na základe zmluvy zo dňa 17.06.2010.

30. Záložná zmluva ako právny inštitút je právne upravená v ustanovení § 552, podľa ktorého pohľadávku možno zabezpečiť aj záložnou zmluvou. Ako sa zabezpečuje pohľadávka zálohom veci alebo práva, je upravené v časti o vecných bremenách. Záložnú zmluvu uzatvára na jednej strane veriteľ pohľadávky a dlžník alebo tretia osoba na strane druhej. Obligačným dlžníkom je ten, voči ktorému má veriteľ pohľadávku zabezpečenú záložným právom. Záložný dlžník je vlastníkom zálohu. Jeho povinnosťou nie je splniť dlh veriteľovi, ale strpieť uspokojenie jeho pohľadávky zo zálohu. Obligačný a záložný dlžník môže byť tá istá osoba. Ak Občiansky zákonník v ustanovení § 100 ods. 1 veta tretia umožňuje dlžníkovi dovolať sa premlčania, je nepochybné, že týmto dlžníkom nemusí byť len obligačný dlžník, ale aj záložný dlžník. Žalobkyňa postavenie záložného dlžníka získala uzatvorením zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti so žalovaným. Bola teda oprávnená vzniesť námietku premlčania nielen vo vzťahu k záložnému právu, ale aj vo vzťahu k pohľadávke zabezpečenej záložným právom. Žalobkyňa námietku premlčania vo vzťahu k pohľadávke zabezpečenej záložným právom bez akýchkoľvek pochybností vzniesla.

31. V konaní bolo správne zistené, že k zosplatneniu úveru došlo k 25.08.2011, v dôsledku čoho premlčanie pohľadávky z úveru mohlo nastať najskôr dňa 25.08.2014. Rovnako nespornou

skutočnosťou bolo aj to, že žalovaný výkon záložného práva začal už dňa 23.10.2013 a nemohol v ňom pokračovať v dôsledku prebiehajúceho konania na Okresnom súde E. pod sp. zn. 20C 182/2014 o zdržanie sa výkonu záložného práva zo strany žalovaného. Za správny však už nie je možné považovať právny záver, podľa ktorého začatie výkonu záložného práva a prebiehajúce konanie vo veci Okresného súdu E. vedenej pod sp. zn. 20C 182/2014 ovplyvnilo plynutie premlčacej doby.

32. Spočívanie premlčacej doby je upravené v ustanovení § 112 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bolo na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

33. Za uplatnenie práva, ktorého cieľom je zachovanie premlčacej doby, je treba považovať len taký úkon oprávneného, ktorý smeruje k tomu, aby bolo rozhodnuté o existencii daného práva. V konaní riadne pokračuje účastník vtedy, ak nebráni svojimi procesnými úkonmi jeho náležitému priebehu tak, aby toto konanie mohlo skončiť meritórnym rozhodnutím. Pod uplatnením práva na účely ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka možno rozumieť taký úkon oprávneného, ktorý smeruje k tomu, aby o jeho práve bolo rozhodnuté. Uplatnením práva sa podľa tohto ustanovenia rozumie uplatnenie práva na súde v civilnom, trestnom, priestupkovom alebo obdobnom konaní. Po odpadnutí prekážky, ktorá spôsobila spočívanie premlčania, môže plynúť premlčacia doba ďalej v čase, ktorý ostáva do jej skončenia, pričom sa započítava čas, ktorý uplynul od začiatku jej plynutia až do vyskytnutia sa prekážky. Základnou podmienkou, aby došlo k spočívaniu premlčacej lehoty je, aby veriteľ dotknuté právo uplatnil na súde alebo u iného, avšak nevyhnutne príslušného orgánu. Zo znenia ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka je možné a contrario vyvodiť, že ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo u iného nepríslušného orgánu, premlčacia doba od uplatnenia po dobu trvania konania plynie naďalej a nedochádza k jej spočívaniu.

34. Pokiaľ ide o výkon záložného práva podľa ustanovení zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov, tento vplyv na beh premlčacej doby nemá. Dražobník ako subjekt, tak ako je vymedzený v ustanovení § 6 zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, nepredstavuje orgán, ktorý ma na mysli ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka, pretože nemá zákonom zverenú žiadnu rozhodovaciu právomoc, a teda nemôže rozhodnúť o pohľadávke vyplývajúcej z uzatvorenej zmluvy o úvere. Predstavuje iba subjekt, ktorý na zmluvnom základe realizuje výkon záložného práva patriaceho záložnému veriteľovi. Návrh na vykonanie dražby u dražobníka ani nepredstavuje uplatnenie práva, keďže o pohľadávke zabezpečenej záložným právom sa autoritatívne nerozhoduje.

35. K spočívaniu premlčacej doby nemohlo dôjsť ani v súvislosti s konaním prebiehajúcim na Okresnom súde E. pod sp. zn. 20C/182/2014 o zdržanie sa výkonu záložného práva. Predmetom tohto konania žiadna pohľadávka žalovaného vyplývajúca zo zmluvy o úvere nebola. Ani skutočnosť, že žalovanému bola uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou v tomto konaní, ako aj v spore vedenom na Okresnom súde E. pod sp. zn. 20C/182/2014, nič nemení na tom, že žalovaný mohol a mal, ak mienil zabrániť uplynutiu premlčacej doby, uplatniť svoje právo na súde podaním žaloby, právnym dôsledkom čoho by bolo v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka spočívanie premlčacej doby. Žalovaný ako veriteľ si v premlčacej dobe žiadne právo na súde alebo u iného príslušného orgánu neuplatnil. V dôsledku toho nedošlo k splneniu už prvej zákonnej podmienky vyplývajúcej z ust. § 112 Občianskeho zákonníka, ktorou bolo uplatnenie práva na príslušnom orgáne. Žalobkyňa tak mohla vzniesť námietku premlčania a týmto spôsobom spôsobiť zánik súdnej vymáhateľnosti pohľadávky zabezpečenej záložnou zmluvou. Je pritom nepochybné a nesporné, že ak k zosplatneniu úveru došlo k 25.08.2011, k premlčaniu pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o poskytnutí úveru, v dôsledku uplynutia trojročnej premlčacej doby, už došlo. Premlčaným je tiež záložné právo. Žalovanému ako záložnému veriteľovi začala plynúť premlčacia lehota na domáhanie sa uspokojenia zo zálohu najneskôr dňa 24.10.2013, teda dňom nasledujúcim po začatí výkonu záložného práva dňa 23.10.2013 a táto lehota uplynula dňa 24.10.2016, čím bola splnená aj podmienka podľa ust. § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej záložné práva sa nepremlčujú skôr než zabezpečená pohľadávka.

36. Okrem vyššie uvedeného je potrebné zdôrazniť, že ak námietka premlčania vznesená zo strany žalobkyne neumožňuje priznať žalovanému pohľadávku z úverovej zmluvy, je nemysliteľné a odporujúce

základným zásadám logiky uspokojiť tú istú pohľadávku formou realizácie výkonu záložného práva. Opačný výklad vo svojich dôsledkoch popiera význam inštitútu premlčania neumožňujúceho po dovolaní sa premlčania premlčané právo veriteľovi priznať. Ak sa žalobkyňa ako záložný dlžník dôvodne dovolá premlčania, žalovaný v postavení záložného veriteľa sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a záložné právo nemôže naďalej byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Za takúto situáciu na strane žalobkyne existuje naliehavý právny záujem domáhať sa v súlade s ust. § 137 písm. c) CSP určenia neexistencie záložného práva.

37. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 388 CSP rozsudok zmenil a určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese E., obci U., kat. úz. U., zapísané na LV č. XXX ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu súp. č. XX v podiele 1/1, podiel XXXX/XXXXX na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súp. č. XX postaveného na parcele č. XX/X - zastavené plochy a nádvorja o výmere 2394 m² zapísané na LV č. XX, nie sú zaťažené záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Z XXXXXX-XX zo dňa 17.06.2010 uzatvorenou medzi žalovaným a žalobkyňou.

38. Zároveň žalobkyni, ktorá mala vo veci plný úspech, bola priznaná náhrada trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100% podľa ust. § 396 ods. 1, 2 a § 453 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie (§262 ods. 1, 2 CSP).

39. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).